

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Sol Triplex In Eodem Universo

Hermann, Amand

Sultzbaci, 1676

Sexta. De Syllogismo Topico.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95850](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95850)

quod est contrarium majoris concessæ; Accipe etiam exemplum ex aliis modis verbi gratiâ in *Disamis*, *Aliquis homo currit, Omnis homo est risibilis, ergo aliquis risibilis currit*, qui sic reducitur ad *Celarent*, *Nullum risibile currit, omnis homo est risibilis, ergo nullus homo currit*, in quo Syllogismo consequens illatum opponitur contradictoriè majori propositioni antea concessæ, has tres Regulas Dialectici sequentibus expressere carminibus.

Major fit minor, & fit contradictio major.

Excipe Celantes in quo convertitur ordo.

Nam perit hicce modus, quod fit minor ante locata.

Servat majorem, variatq; secundam minorem,

Tertia majorem variat servatq; minorem.

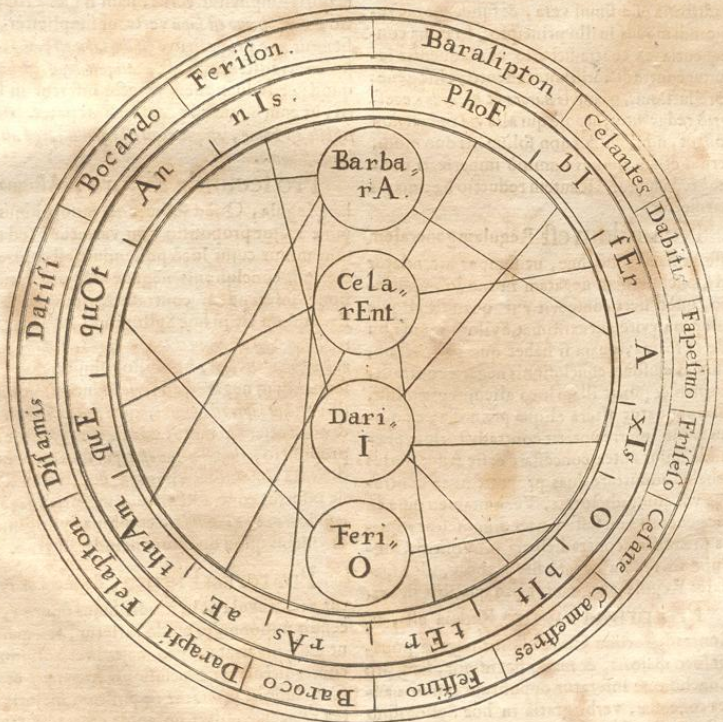
VII.

Restat nunc Declarare quomodo cognosci possit qualiter & ad quem modum perfectum quilibet imperfectus Syllogismus per impossibile reduci debeat, nam dixi supra, non esse hic habendam rationem initialis litteræ præterquam in *Baroco* & *Bocardo*, quod

sonè certum est, unde notandus est tantum sequens versus

Phabifer Axis obis terras, at hramq; quot annis,

In quo versu deprehenduntur quindecim vocales correspondentes quindecim modis imperfectis trium figurarum, ita ut quinque vocales primarum dictionum *Phabifer axis*, correspondeat quinque modis primæ figuræ indirectè concludentibus, quatuor sequentes in dictionibus *obis terras*, quatuor secundæ, ultimæ deniq; sex reliquis modis tertiæ figuræ, nec refert quòd aliqui sint diphthongi, quia illorum ratio habenda non est, Quia ergo in hoc versu prima vocalis est *E*, denotat primum modum primæ figuræ, qui est *Baralip*, reducendum esse per impossibile ad illum modum perfectum qui definit in *E*, scilicet *Celarem*; Secunda vocalis in eodem versu est *I*, designat secundum modum videlicet, *Celames* reduci ad modum perfectum qui definit in *I*, scilicet *Darii*, & sic de cæteris. Ut tota tibi res quasi ad oculum manifesta fiat in spice sequens schema.

I.
Explicatur
breviter Syl-
logismus de-
monstrati-
vum.

QUÆSTIO VI.

De Syllogismo Topico.

Hic prius agendum foret

de Syllogismo demonstrativo, ut potè principalissimo membro in quod Syllogismus ratione materiæ dividitur, nam cum sit in materia necessaria, longè excelluntur ab eo ii qui fiunt in materia probabili, aut falsa, verumtamen quia

de ea sufficienter acturus in parte quinta hujus cursus sum, idèd sola data definitione ejus de reliquis supersedebò, Itaque Syllogismus demonstrativus definitur, *Quòd sit Syllogismus constans ex verò, primò, immediatò, notioribus, prioribus, causisq; conclusionis.* Dicitur *Syllogismus*, in quo distinguitur ab omnibus aliis argumentationibus quæ non sunt Syllogismi, & convenit cum Syllogismo non demonstrativo, à quibus iterum per

per sequentes particulas distinguitur. Dicitur
 veris nam ex talibus demonstrari debet & con-
 stare, ait enim Aristoteles quod non est, non sci-
 tur, id est falsi non potest esse scientia, ut non potest
 sciri hominem esse lapidem quia id falsum est,
 Neq; dicas ex premissis falsis posse elici conclu-
 sionem veram, ut si probem omnem hominem
 esse rationalem, ex eo quod omnis homo sit
 equus, & omnis equus sit rationalis, ex quibus
 premissis tanquam causis sequitur conclusio
 quod homo sit rationalis, verum tamen ex his
 non sequitur data conclusio vi materie neces-
 saria, sed vi forme Syllogistice, hic agimus autem
 de Syllogismo qui ratione materie concludit,
 & etiam ratione forme simul. Dicitur ex primis
 & immediatis, quia premissa debent carere me-
 dio per quod demonstrantur, sicq; debent esse
 immediatè & etiam eatenus primæ, cum nulla
 sit prior propositio qua probari possint, ratione
 assignat Aristoteles quia si non fuerint primæ,
 non poterimus perfectam habere notitiam nisi
 per precedentem earum demonstrationem, qua-
 re primis erunt demonstrandæ ut simpliciter sci-
 re faciant, & hinc est quod si quandoq; fiat de-
 monstratio ex premissis non immediatis, sed
 mediatis, idè adhuc subsistat, quia ad primas
 immediatas & indemonstrabiles reducuntur,
 unde dixit Aristoteles i. Top. 1. cum ex veris
 & primis Syllogismus constat, vel ex ejusmodi
 quæ à quibusdam veris & primis suæ cognitio-
 nis principium sumperunt. Dicitur causis quia
 per demonstrationem generatur scientia, scire
 autem est effectum per causam cognoscere, ex
 quo etiam sequitur debere esse priores & no-
 tiores, nam causæ suo effectu priores sunt, & eo
 etiam secundum se notiores. Et hoc pro nunc
 sufficiat dixisse de Syllogismo demonstrativo,
 ut ergò ad titulum quæstionis propositæ acce-
 dam, sciendum quod

II. **Syllogismus Topicus** in Scholis
 frequentissimus est, unde etiam *dialecticus* & *pro-
 babilis* dicitur, quia vias & rationes invenit ra-
 tionem quarum de qualibet materia proposita
 disputari possit probabiliter, hinc utilissimus
 est ad exercitationem, nam illo instructus de
 quolibet problemate propositio pro & contra
 argumentari potest; Item ad hominum congrega-
 tus, ubi aliorum opinionibus auditis quæ non
 rectè dicta videntur facile refelli possunt, & no-
 stra propria exactius confirmari, ut etiam ab
 Aristotele 8. Top. 4. *Epicheirema* vocetur, qua-
 si *aggressio*, quasi ad disputationem in eundem
 facilem præbens accessum. Deniq; ad verita-
 tem inquirendam accommodatissimus, nam dum
 utriusq; partis argumenta expenduntur sine du-
 bio clarius elucescit quantum habeat pars una
 veri & quantum altera falsi, ut proinde multa
 argumenta subministrat ad confirmanda quædã
 scientiarum principia, ut nullus dubitare possit
 de ejus utilitate, ut autem natura quoq; inno-
 tescat

III. **Dico, Syllogismus Topicus be-
 ne definitur**, Quod sit ille qui non ex necessariis
 sed ex premissis probabilibus, vel una saltem concludit.
 Ita Aristoteles i. Top. 1. Probat, nam ex eo quod
 dicitur Syllogismus, convenit cum demonstrati-
 vo & Sophistico, per reliquas autem particulas

ab iisdem distinguitur, nam Sophisticus ex fal-
 sis concludit, demonstrativus verò ex necesariis,
 hinc est quod dicatur, ex non necessariis,
 per quod denotatur quod Syllogismus non ge-
 neret scientiam quæ ex necessariis solum dedu-
 citur, sed opinionem, quod denotant sequentes
 particulae, per *Opinionem verò intelligo adhesionem
 intellectus alicui propositioni cum formidine de oppo-
 sito, quæ formido tamen actualis esse non est ne-
 cesse, sed intelligo virtuales & radicalem, pa-
 ret etenim quod multis conclusionibus proba-
 bilibus adhaereamus sine omni proflus formidine.*
 Additur *ex premissis probabilibus, vel una sal-
 tem &c.* quia necessarium non est quod utraq;
 præmissa sit probabilis, ad conclusionem namq;
 inferendam probabilem, sufficit una præmissa
 probabilis, quia conclusio sequitur semper de-
 biliorem partem suæ causæ, sicut à pari videri
 potest in Syllogismo falso, in quo sufficit ut una
 præmissa falsa sit ad inferendam conclusionem
 falsam. Per præmissas verò probabiles Intelligunt
 dialectici ex Aristotele supra cit. quæ videntur
 omnibus, vel plerisq;, vel sapientibus, atq; his vel omni-
 bus, vel plerisq;, vel maxime notis & claris, modò non
 sint paradoxa, id est præter omnium opinionem,
 Exempli gratia propositio apprensus omnibus
 probabilis est *Parentes diligere natos suos, obsequia
 conciliare amicos: Plerisq; divitias magno studio
 congregandas esse, par pari referendum: Omnibus
 sapientibus, Prastantiora esse bona in mente quam in
 corpore, & rebus externis, Melius esse ratione duci quam
 fortuna: Plerisq; Animos hominum esse immortales,
 Calum moveri, & stare terram; maxime verò no-
 tis, & claris, ut mundum cepisse quod dicit Plato,
 Quæ verò videntur etiam maxime notis & cla-
 ris, si sint contra omnium opinionem, non cen-
 sentur probabiles propositiones, sed velut pa-
 radoxa rejiciuntur, ut est illud Pythagoræ, ani-
 mas ex aliis corporibus in alia transigrare, & illud
 Parmenidis & Melisi omnia esse unum.*

Quid intelli-
 gendum per
 premissas
 probabiles.

Syllogismus Topicus duplicem
 quoq; habet materiam, remotam scilicet & pro-
 ximam: Remota sunt termini, proxima est
 problema, vel propositio dialectica: problema
 dialecticum autem, est *Theorema*, de quo aut
 neutram in partem sentiunt homines, aut con-
 tra pleriq; ac sapientes, aut ipsi inter se sapien-
 tes discordant, dicitur *theorema*, id est conside-
 ratione dignum, est enim illud propositum am-
 biguum, unde etiam fit ut proferatur duplici in-
 terrogationis nota, hæc vel simili formula, *An
 scilicet sit posita in voluptate, vel non?* quod prob-
 lema sic propositum facile expendi potest se-
 cundum utramq; partem. Propositio verò dia-
 lectica est interrogatio probabilis, quæ aperte
 interrogat id quod videtur omnibus aut ple-
 risq; ut, *Nonne diligunt parentes natos suos?* & hæc
 una interrogacionis nota tantum exprimitur
 explicitè secundum partem quæ probabilis vi-
 detur, quamvis implicitè alteram contradictio-
 nis partem contineat. hinc problema dialecti-
 cum & propositio dialectica differunt, sicut
 pars & totum, nam problema utramq; partem
 expressè proponit, propositio verò unam tan-
 tum partem expressè profert.

IV. **Syllogismus
 topicus dup-
 licem habet
 etiam mate-
 riam.**

Problemata & Propositiones
 Dialecticæ tripliciter dividi possunt, Pri-
 mò

V. **Dividuntur
 problemata
 seu proposi-
 tiones Dia-
 lecticæ.**

videtur mihi melior, utpotè quæ clarior & magis naturam loci explicat. Itaq;

Locus sic descriptus dividitur in Locum qui dicitur *maxima*, & in locum qui dicitur *differentia maxima*, & hunc simpliciter appellant locum, primum verò sub proprio nomine maximam duntaxat vocant; *Locus maxima* est propositio per se nota, quæ cognitis terminis statim sine ulla ulteriori confirmatione approbatur, ut *Cui convenit definitio convenit definitum*, quæ maxima dicitur, quia plures sub se continet, ut verbi gratià data has omnes, cui convenit definitio invidi etiam nomen convenit, cui convenit definitio iusti etiam nomen convenit. *Locus differentia maxima est receptaculum plurimum maximarum ejusdem generis*, ut est locus à definitione, &c. quia ex hoc loco non solum hæc eruitur maxima, cui convenit definitio convenit etiam definitum, sed etiam ista cui non convenit definitio, non convenit definitum & plures alia. Dicitur autem *differentia maxima*, non quòd ipsas maximas singillatim distinguat, sed quia diversis maximarum classibus diversam tribuat appellationem, nam quæ maxima in loco definitionis reperitur, dicitur à definitione, quæ in loco autoritatis dicitur ab autoritate, sicque ceteræ quasi à suis domibus alia & alia fortiantur nomina. Numerus locorum topicorum ex Aristotelis mente indeterminatus quidem est, ex additione dialecticorum verò extenditur ad viginti binarium; ut *Locus definitionis, descriptionis, notationis, partium, totius, causarum, effectuum, antecedentium, consequentium, præcurrentium, concomitantium, subsistentium, similium, majorum, minorum, parium, dissimilium, oppositorum, repugnantium, aut horitatis divini & humanæ*, de singulis aliquid dicam in particulari, Et in primis

Quid sit medium Syllogismi topicus.

VI. Quid sit medium Syllogismi topicus.

Explicatis iis quæ ad Syllogismi topicum naturam declarandam necessaria videbantur, restat nunc agere de inventione mediorum, ex quibus conclusionem probabilem deducere possimus, quia dixi superius Syllogismum topicum eò maximè tendere ut facilis via & ratio inveniatur quæ de omni re probabiliter disputare valeamus, ad quod præstandum dialectici ingeniosè excogitarunt Locos diversos quos topicos, seu probabiles appellant, ex quibus argumenta defumantur ad quamcunq; propositionem propugnandam, vel impugnandam, & tale *argumentum seu medium* tum ab aliis, tum à Fonseca cap. 9. dialect. Inst. describitur ex Cicerone in part. quòd sit *probabile inventum ad faciendam fidem*, hoc est, quòd sit quoddam motivum quod movet intellectum ad assensum probabilem alicui assertioni, quamdiu contrarium non constat, verbi gratià vult aliquis probare hanc assertionem, sapiens non est invidus, assumit hoc medium, *Invidus est qui affligitur de bonis alienis, sapiens non affligitur de bonis alienis*, ergò *sapiens non est invidus*, unde ergò tale medium desumitur vocatur locus topicus, Et hunc definit Cicero in top. Quòd sit *argumenti sedes*, Aristoteles verò 2. Rhet. ad Theod. cap. ult. elementum, nam inquit citatus *Idem elementum dico & locum*, ad similitudinem elementorum quæ licet simplicia sint, sunt multorum tamen origo, sic etiam locus est plurimorū argumentorū fons & origo, Boethius verò 1. de diff. top. definit locum quod sit *id unde ad propositam questionem conveniens trahitur argumentum*, quæ omnia

videtur mihi melior, utpotè quæ clarior & magis naturam loci explicat. Itaq;

Locus sic descriptus dividitur in Locum qui dicitur *maxima*, & in locum qui dicitur *differentia maxima*, & hunc simpliciter appellant locum, primum verò sub proprio nomine maximam duntaxat vocant; *Locus maxima* est propositio per se nota, quæ cognitis terminis statim sine ulla ulteriori confirmatione approbatur, ut *Cui convenit definitio convenit definitum*, quæ maxima dicitur, quia plures sub se continet, ut verbi gratià data has omnes, cui convenit definitio invidi etiam nomen convenit, cui convenit definitio iusti etiam nomen convenit. *Locus differentia maxima est receptaculum plurimum maximarum ejusdem generis*, ut est locus à definitione, &c. quia ex hoc loco non solum hæc eruitur maxima, cui convenit definitio convenit etiam definitum, sed etiam ista cui non convenit definitio, non convenit definitum & plures alia. Dicitur autem *differentia maxima*, non quòd ipsas maximas singillatim distinguat, sed quia diversis maximarum classibus diversam tribuat appellationem, nam quæ maxima in loco definitionis reperitur, dicitur à definitione, quæ in loco autoritatis dicitur ab autoritate, sicque ceteræ quasi à suis domibus alia & alia fortiantur nomina. Numerus locorum topicorum ex Aristotelis mente indeterminatus quidem est, ex additione dialecticorum verò extenditur ad viginti binarium; ut *Locus definitionis, descriptionis, notationis, partium, totius, causarum, effectuum, antecedentium, consequentium, præcurrentium, concomitantium, subsistentium, similium, majorum, minorum, parium, dissimilium, oppositorum, repugnantium, aut horitatis divini & humanæ*, de singulis aliquid dicam in particulari, Et in primis

VII. Dividitur locus.

Ex loco Definitionis duobus potissimum modis probare posse aliq; alicui rei hoc vel illud convenire, vel non convenire, communior est sententia, quam aliqui tertium addant, videlicet, ex definitione subjecti, & prædicati ejusdem rei cui aliquid convenire vel non convenire potest, verbi gratià aliquis vult probare ex definitione dialecticæ ipsam esse utilem hoc modo, *Differendi ratio est utilis, logica est differendi ratio, ergò logica est utilis*, quæ est optima probatio ex definitione subjecti, similiter ex definitione prædicati hoc modo. *Illud quod ad bonum comparandum inseruit est utile, logica est talis, ergò logica est utilis*. Ex hoc loco definitionis oriuntur quatuor sequentes maximæ, *Quidquid convenit definitioni convenit definito, quidquid non convenit definitioni non convenit definito, Cui tribuitur definitio tribuitur definitum, & cui non tribuitur definitio nec tribuitur definitum*, primis duabus utimur eum argumentamur ex definitione subjecti, reliquis verò cum ex definitione prædicati.

VIII. Locus definitionis.

Loci Descriptionis, Idem usus qui definitionis, unde quæ de eo supra dixi solo mutato nomine huic applicari possunt, excepto hoc quòd tunc vel maximè adhibeatur, quando res defini non potest, hinc probari potest Dialecticam esse addiscendam hoc modo: *illa ars quæ ad ceteras scientias minit viam, est addiscenda, logica est talis, ergò logica est addiscenda*

IX. Locus descriptionis.

Locus

Locus Notationis tunc argumen-

tandi subministrat medium, quando quis ex interpretatione nominis rei naturam demonstrat, ut Rex à Regendo, dux à ducendo, Eva virago, quia de viro sumpta est, quod hinc argumentum probare potes sic, *Illud quod in formatione primi hominis de sumptum est ex viro, virago est, Eva de viro sumpta est, ergo est virago.* Notandum tamen argumentationem ex hoc loco adeo firmam non esse, quia sic posset quis probare Judam proditorem, veritatis esse confesorem, quia nomen Judas veritatis confessio interpretatur, & Simonem Magnum, obedientem, quia nomen Simon obedientiam significat, quæ prædicata tamen iniquissime illis tribuerentur, quare hic locus potius adhibendus est ex notatione & interpretatione nominum communium quam particularium, quia nomina communia plurima ex aliqua proprietate particulari ac conditione rerum quas significant, ducuntur, sic *consul à consulendo, dux à ducendo, Patronus à patrocinio, Christianus à Christo dicitur.*

Ut sciatur Quomodo ex loco Conjugatorum argumentum & medium desumi possit, notandum prius, quod Conjugata illa dicantur, quæ sub ipsa vocis ac significationis communicatione sub unum quasi jugum de vincita sunt, sic Philosophus, Philosophia, philosophari conjugata dicuntur, quia sub una nominis significatione invicem convincta sunt, hoc supposito usus hujus loci est, quidquid uni conjugatorum convenit, aut non convenit, cæteris etiam suo cuique modo convenire, vel non convenire, ut si iustitia est laudabilis, etiam justus est laudabilis, & iuste agere est laudabile, si verò iustitia non est laudabilis, nec justus, nec iuste agere erunt laudabilia, Dux hujus loci sunt maximæ videlicet, *cum quo coheret unum conjugatorum coherens & reliqua, cum quo non coheret unum nec reliqua; Dixi autem unum suo cuique modo convenire vel non convenire, quia non valet hoc argumentum, album est dulce, ergo albedo est dulcedo, ratio est, quia à termino concreto cui ratione subiecti prædicatum convenit ad terminum abstractum non valet consequentia, nam sensus illius propositionis est, quod affectum albedine sit affectum dulcedine.*

Locus Topicus Partium est, quando ex partibus positis infertur dari totum, hinc probare poteris domum esse totaliter constructam & ædificatam hoc modo, *Ubi cumque est coexistentia partium est etiam totum, sed partes domus quæ sunt fundamenta posita, parietes erecti, tectum fabricatum, sunt sibi coexistentes, ergo & tota domus hujus loci hæ sunt maximæ, Postis omnibus partibus integrantibus ponitur totum integrale, sublata quacunaque parte integrante tollitur totum, posita quacunaque parte subiecta ponitur totum, sublatis omnibus partibus subiectivis tollitur totum, quarum primæ duæ inserviunt pro toto integrali, secundæ pro toto universali.*

Ex Loco Totius medium sumi potest quando sit argumentatio à toto ad partes, ut si dicas, *Posito toto universali metaphysico ponitur aliqua pars subiectiva ipsius, sed animal est totum metaphysicum, respectu hominis & bruti, ergo posito*

F. Amandi Hermann Logica.

animali ponitur homo vel brutum, hujus loci frequentes sunt maximæ, Posito toto integrali ponuntur omnes partes, sublato toto integrali saltem aliqua pars tollitur, Posito toto universali ponitur aliqua pars subiectiva, sublato toto universali tolluntur omnes partes subiectivæ, primæ duæ inserviunt integrali, secundæ verò toti universali.

Loci Causarum quatuor sunt, scilicet à causa materiali, formali, efficiente, & finali: Materia latè accepto vocabulo triplex est, *Ex qua, in qua, circa quam; Materia ex qua duplex est, una est ex qua prius transmutata fit aliquid, sic ex vino transmutato fit acetum, hinc vinum materia ex qua dicitur, altera ex qua permanente res componitur, qualiter ligna succisa sunt materia domus. Materia in qua est subiectum cujuscunq; formæ, sic lapis est materia figuræ in sculptæ, animus scientiæ. Materia circa quam est id circa quod versatur aliqua operatio, in hac acceptione dicimus, virtutes esse materiam laudis, vitia vituperii, unde argumenta fieri possunt ex causa materiali ex qua, hoc modo: Omne illud quod fit ex alio fit ipso transmutato prius ex materia ex qua aliquid fit, sed ex vino transmutato fit acer: m, ergo vinum est materia ex qua aliquid fit. Secundo ex materia in qua sic fit argumentum, Omne illud quod est receptivum alicujus formæ est materia in qua, sed lapis est receptivus alicujus formæ artificiosæ, ergo est lapis in qua. Ex materia denique circa quam hoc modo: Omnis homo qui versatur circa materiam laudabilem versatur circa materiam laudis, sed virtutes sunt laudabiles, ergo qui versatur circa eas versatur circa materiam laudis.*

Forma, seu Causa formalis duplex est essentialis & accidentalis, essentialis forma est respectu totius essentialis, accidentalis respectu totius accidentalis. Ex causa formali essentiali sic formari potest argumentum, illud est forma hominis quo primo vivimus, sentimus & intelligimus, sed talis est anima rationalis, ergo anima rationalis est forma hominis. Ex causa formali accidentali formatur tali modo argumentum, Omnis forma accidentalis perficiens subiectum est laudanda, sed logica scientia est talis, ergo logica est laudanda.

Causa efficiens prout hic sumitur, triplex est procreans, conservans & interimens: Ex causa procreante fit argumentum hoc modo: *Omne procreatum sine pulmonibus respirare non potest, pisces sunt creati sine pulmonibus, ergo respirare non possunt, Ex causa conservante hoc modo fit argumentum: Illud animal vivit diutius in quo est melior proportio humiditatis & caliditatis, sed in homine est talis melior proportio, ergo homo vivit diutius quam animalia in quibus talis proportio non est. Ex causa efficienti interimente sic argumentatur: Omne regnum quod in se est divisum dissolvetur, sed in venit tale regnum quod est in se divisum, ergo illud dissolvetur.*

Causa Finalis Est triplex, Prima est Cui in gratiam aliquid fit, secunda cujus gratia fit, tertia propter quem aliquid fit, sic Deus est causa finalis Cui, cujus & propter quem, hinc primò ex fine Cui, sic argumentaberis, *illi fini debetur honor & gloria qui est ens excellentissimum & supremum, sed Deus est talis, ergo &c. Ex fine Cujus sic, illud ens est maximè honorandum ex cujus nutu pendunt omnia.*

Locus Notationis tunc argumendi subministrat medium, quando quis ex interpretatione nominis rei naturam demonstrat, ut Rex à Regendo, dux à ducendo, Eva virago, quia de viro sumpta est, quod hinc argumentum probare potes sic, *Illud quod in formatione primi hominis de sumptum est ex viro, virago est, Eva de viro sumpta est, ergo est virago.* Notandum tamen argumentationem ex hoc loco adeo firmam non esse, quia sic posset quis probare Judam proditorem, veritatis esse confesorem, quia nomen Judas veritatis confessio interpretatur, & Simonem Magnum, obedientem, quia nomen Simon obedientiam significat, quæ prædicata tamen iniquissime illis tribuerentur, quare hic locus potius adhibendus est ex notatione & interpretatione nominum communium quam particularium, quia nomina communia plurima ex aliqua proprietate particulari ac conditione rerum quas significant, ducuntur, sic *consul à consulendo, dux à ducendo, Patronus à patrocinio, Christianus à Christo dicitur.*

Ut sciatur Quomodo ex loco Conjugatorum argumentum & medium desumi possit, notandum prius, quod Conjugata illa dicantur, quæ sub ipsa vocis ac significationis communicatione sub unum quasi jugum de vincita sunt, sic Philosophus, Philosophia, philosophari conjugata dicuntur, quia sub una nominis significatione invicem convincta sunt, hoc supposito usus hujus loci est, quidquid uni conjugatorum convenit, aut non convenit, cæteris etiam suo cuique modo convenire, vel non convenire, ut si iustitia est laudabilis, etiam justus est laudabilis, & iuste agere est laudabile, si verò iustitia non est laudabilis, nec justus, nec iuste agere erunt laudabilia, Dux hujus loci sunt maximæ videlicet, *cum quo coheret unum conjugatorum coherens & reliqua, cum quo non coheret unum nec reliqua; Dixi autem unum suo cuique modo convenire vel non convenire, quia non valet hoc argumentum, album est dulce, ergo albedo est dulcedo, ratio est, quia à termino concreto cui ratione subiecti prædicatum convenit ad terminum abstractum non valet consequentia, nam sensus illius propositionis est, quod affectum albedine sit affectum dulcedine.*

Locus Topicus Partium est, quando ex partibus positis infertur dari totum, hinc probare poteris domum esse totaliter constructam & ædificatam hoc modo, *Ubi cumque est coexistentia partium est etiam totum, sed partes domus quæ sunt fundamenta posita, parietes erecti, tectum fabricatum, sunt sibi coexistentes, ergo & tota domus hujus loci hæ sunt maximæ, Postis omnibus partibus integrantibus ponitur totum integrale, sublata quacunaque parte integrante tollitur totum, posita quacunaque parte subiecta ponitur totum, sublatis omnibus partibus subiectivis tollitur totum, quarum primæ duæ inserviunt pro toto integrali, secundæ pro toto universali.*

Ex Loco Totius medium sumi potest quando sit argumentatio à toto ad partes, ut si dicas, *Posito toto universali metaphysico ponitur aliqua pars subiectiva ipsius, sed animal est totum metaphysicum, respectu hominis & bruti, ergo posito*

F. Amandi Hermann Logica.

XIV. Locus causarum.

XV. Locus cause formalis.

XVI. Locus cause efficientis.

XVII. Locus cause finalis.

XI.

XII.

XIII.

omnia, sed ex nitu Dei omnia pendent, ergo Deus est maxime honorandus. Ex fine denique propter quem taliter: Ad illum finem referenda sunt omnia propter quem facta sunt omnia, sed propter Deum facta sunt omnia, ergo omnia ad illum sunt referenda. Ex locis causarum sequentes deducuntur maxime: Positum a causa (sibi intellige quacunq;) ponitur effectus, sublatum a causa tollitur effectus, intellige si utraq; sic simul aut non fit, Positum a bona vel mala causa ponitur bonum vel malum effectus, sublatum a bona vel mala causa tollitur bonum vel malum effectus.

XVIII.
Locus effectuum.

Ufus Locorum Ab Effectibus

ad causas est idem ac causarum ad effectus, nimirum ex effectibus materiae, formae, efficientis & finalis. Ab effectu materiali sic concludi potest: Omne quod interire potest constat materia, homo interire potest, ergo constat materia; Ab effectu formae hoc modo concluditur: In quo datur motus sensitivus datur & causa sensitiva, sed in verme sese ex punctura contrahente datur motus sensitivus, ergo & causa sensitiva: Ex effectu efficientis sic arguitur. Productio creaturae ex nihilo arguit potentiam infinitam in producente, sed Deus produxit creaturas ex nihilo, ergo. Ex effectu finis hoc modo, Omnis princeps qui parat arma, congregat exercitum, cogitat bellum, sed Turca parat arma, congregat exercitum, ergo Turca cogitat bellum.

XIX.
Locus antecedentium & consequentium.

In loco Antecedentium & Consequentium

per Antecedentia & consequentia intelligo res quae necessario antecedunt vel sequuntur aliquid in quaestione positum, ut si quaestio sit utrum sit aliqua virtus homini naturalis nec ne? poterit quis probare ex antecedente virtutis hoc modo, Iustitia est homini naturalis, sed iustitia est virtus, ergo aliqua virtus est homini naturalis, ubi iustitia respectu virtutis est antecedens, quia virtus de illa necessario praedicatur: Ex consequenti hoc modo arguitur, Omne quod rationi consentaneum est homini naturale, aliqua virtus est rationi consentanea, ergo aliqua virtus est homini naturalis, hujus loci duae sunt maxime, Prima, Posito antecedente necesse est poni consequens, sublato consequente necesse est tollatur antecedens. Ex dictis tamen intelligas velim quod hic non sumatur pro antecedente & consequente quae partes sunt argumentationis, alioquin quaelibet argumentatio esset ex loco antecedentium & consequentium.

XX.
Locus Circumstantiarum.

Locus Circumstantiarum est

quo ex adjunctis fit argumentatio, adjuncta autem sunt quae de rei quidditate quidem non sunt, eam tamen circumstant & adherent, licet non necessario. Aliae autem sunt praecurrentium, aliae concomitantium, aliae denique subsequentium, verbi gratia In Cajo praecedit natalis dies, nobilitas majorum, educatio, &c. concomitantur locus, tempus, occasio, socii &c. subsequuntur divitiae, vel infamia, exhaustum patrimonium &c. quae omnia comprehendit haec maxima, Qualia sunt circumstantia talem verisimile est esse rem quam circumstant. Ex praecurrentibus sic Argumentum fieri potest, In omni Republica ubi est animorum dissensio necesse est sequi rebellionem contra Principem, in Anglia est animorum dissensio, ergo necesse est &c. Ex concomitantibus sic arguitur secundum Aristotelem in Physiognomia, Ille est homo magnanimus qui habet quadratam & moderatam frontem,

sed Cajus habet quadratam & moderatam frontem, ergo Cajus est magnanimus: Ex subsequentibus, Homines qui conversionem suam differant sequitur ira Dei, sed Cajus differt conversionem, ergo Cajum sequitur ira Dei.

XXI.
Locus similitudinum.

Locus Similium, licet non semper quatuor currat pedibus, vel ad contra arguendum, tamen utilisissimus est & aptatissimus. Per similia hic intelligo ea quae licet non omnimode saltem in aliquo conveniunt, ad minus aliquam proportionem dicunt ad se invicem, sic duo alba dicuntur sibi omnimode similia, oculus mentis & oculus corporeus dicuntur sibi proportionate similia, unde argumentum a proportionatis, Corpus regitur oculis corporeis, ergo animus oculis mentis gubernandus est, Hujus loci maxima praecipua est: Quod in uno similitum valet, valet & in ceteris

XXII.
Locus dissimilitudinum.

Locus Dissimilium Est quando fit argumentatio ab iis quae nullo modo conveniunt, nec etiam aliquam habent proportionem: hujus loci maxima est, Dissimilibus dissimilia conveniunt, & quod uni dissimilium quae dissimile est convenit, non convenit alteri, unde argumentum, Iustus quae iustus laudandus est, ergo in justus quae alius reprehendendus est.

XXIII.
Locus paritatis.

Ex loco a pari fit argumentatio, quando quis ex uno arguit ad aliud propter parem utriusq; rationem, ut si quis sic argueret, interfectio Patrii iuste pena mortis damnatur, ergo interfectio Matris pariter morte est puniendus: Abstinentia est virtus laudabilis, ergo & Continentia.

XXIV.
Locus majorum.

Ex loco majorum fit Argumentatio ab iis quae majorem habent probabilitatem ad illud inferendum a fortiori quae minorem, ut si Mazaganum a Centum millibus non fuit expugnatum nec expugnabitur a viginti millibus, unde maxima, si id quod verisimile est non est verum, nec id erit quod est minus verisimile, tota autem haec argumentatio est semper negativa.

XXV.
Locus minorum.

Ex loco minorum fit argumentatio tunc, quando aliquis progreditur ab eo quod videtur minorem habere probabilitatem ad id quod videtur habere majorem, hinc oritur maxima si id quod minus verisimile est, id etiam erit quod magis verisimile videtur. Exemplum sit, si parva saepe classis Turcarum impetu fregit, ergo & validus exercitus frangere poterit. Hujus loci e contra ad superiorem argumentatio tota est positiva.

XXVI.
Locus oppositorum.

Ex Loco Oppositorum, arguitur ex iis quae sibi invicem opponuntur, Quae sibi autem invicem opponuntur, aut ad se mutuo referuntur ut Dominus & servus, aut contraria sibi sunt, ut virtus & vitium, aut privative opposita sunt, ut visus & caecitas, aut sunt contradictoria, ut album & non album, hinc argumentum, ut aliquis homo est virtuosus, ergo aliquis homo non est vitiosus, Petrus est Pater Pauli, ergo non est ejusdem filius: Hujus loci maxima est: De quocunq; affirmatur alterum oppositorum, de illo negatur alterum. Huic loco affirmis est locus Repugnantium quae de eadem re simul affirmari non possunt, unde argumentum Quod video & tangi corpus est, ergo non est spiritus.

XXVII.
Locus ex auctoritate.

Ab Auctoritate denique divina fit argumentum hoc modo, Quicquid Deus revelavit est

est verum, sed Deus revelavit justos esse salvandos, ergo id est verum. Ab autoritate humana tale sic argumentum, Doctor subtilis Scotus docuit Beata Virgine sine labe conceptam, ergo apud Scotistas id ex autoritate humana verum est. Et haec sufficiant de locis, usus copiosiores argumentandi subministrabit fluvios, hi sunt tamen fontes.

QUAESTIO VII.

De Syllogismo Sophistico.

Jam inolevit communiter apud solemniore Auctores nihil de hac materia tractare eò quod plus pernicii quam utilitatis adferre videtur, attamen licet hifce diu immorari magis perniciosum esse possit quam utile, cam materiam tamen totam impertractatam omittere non minoris erit dispendii, vulgatum etenim illud verum est: malum quod ignoratur vitari non potest, hinc non fallendum alios, sed ad evitandas aliorum fallacias breviter aliquid dicam, sicut cum describendo ad quaestionem praesentem resolutivè.

I. Dico syllogismus Sophisticus est syllogismus deceptorius ex apparentibus concludens errorem, quae tamen verae non sunt. Ita Maffrius & communior. Dicitur syllogismus in quo convenit cum demonstrativo & deceptorio; Dicitur ex apparentibus &c. nam ut aliquid concludat debet habere tales praemissas quae aliquomodo appareant verae quae tamen in se non sunt; Dicitur deniq; concludens errorem, nam sicut demonstrativi effectus est scientia, topici opinio, ita hujus effectus, imò finis est error, hoc namq; intendunt Sophistae ut alium decipiant & errorem ei inducant, aut fallitatem, ita ut etiam ab Aristotele alio nomine contentiosius appellentur quippe qui non adhibentur tantum ad ostendendam sapientiam, sed etiam ut cum contentione ab alio victoria quodam modo extorqueatur. Triplex autem est genus horum Syllogismorum, Primum est eorum qui solum ratione materiae peccant, ut si dicas: Quidquid non omisisti habes, centum aureos non omisisti, ergo centum aureos habes, in quo solum peccatur in materia quae probabilis videtur cum tamen non sit. Secundum est eorum qui peccant in sola forma, unde concludere videntur qui tamen non concludunt, ut si dicas: Veritas odium parit, quoddam mendacium parit odium, ergo quoddam mendacium est veritas. Tertium deniq; est eorum qui tum ex parte materiae, tum ex parte formae peccant, ut aliquid quod non amissisti habes, cornua non amissisti, ergo cornua habes.

III. Porro Quemadmodum Syllogismus topicus certos locos habet ex quibus assumit media & argumenta ad inferendam conclusionem probabilem, ita pariter Syllogismus Sophisticus certos fontes habet veluti locos ex quibus Sophistae suas assumunt fallacias & captiones, suntque numero tredecim, sex in verbis, & septem in rebus, in verbis sunt sequentes captiones & fallaciae, videlicet equivocationis, amphibologiae, compositionis, divisionis, accentus & figurae dictionis; In rebus sunt istae ejus quod simpliciter dicitur & secundum quid, ignorantiae Elenchi, consequentis, peritiois principii, Non cause ut cause, & plurium interrogationum ut unius. De quibus omnibus aliquid in particulari dicam. Itaq;

F. Amandi Hermann Logica.

Fallacia seu Captio Equivocationis est locus aptus ad decipiendum ex equivocatione vocabuli, tripliciter autem hoc fieri potest, primo, si major extremitas aequivoce sumatur, secundo si minor & tertio si medium, ita ut in propositione aliter accipiatur quam in altera, exemplum primi sit hoc; Grammatici discunt, grammatici sunt docti, ergo qui docti sunt discunt, ubi in majori discere accipitur pro eò quod idem est ac intelligunt quae proferuntur, in consequentia verò accipitur pro eo quod est acquirere scientiam; exemplum secundi; Qui surgebat stat, sedens surgebat, ergo sedens stat, ubi participium sedens in minori accipitur disjunctim pro eo qui sedebat, in conclusione verò pro eò duntaxat qui sedet, exemplum tertii, Quaecumq; expediunt, bona sunt, mala expediunt, ergo mala bona sunt, ubi expedientia semel accipitur pro eo quod simpliciter honestum, altera vice in minori scilicet pro eo quod causa majoris mali vitandi facere cogimur, qualiter dici solet expedire ut manus abscondatur quam quod totum corpus pereat.

IV. Equivocatio tripliciter fieri potest.

Fallacia Ambiguitatis, seu amphibologiae, est locus aptus ad decipiendum, est multiplex sensu Orationis, unde ab equivocatione distinguitur quòd ista sit in tota Oratione, illa verò fuerit in aliquo termino, Exemplum sit: Quidquid est Aristotelis possidetur ab ipso, haec Logica est Aristotelis, ergo possidetur ab ipso, Quòd quis videt hoc videt, lapidem tu vides, ergo lapis videt, ubi in primo sophismate ly Aristotelis est, duplicem habet sensum, in majori quasi quòd sit Dominus ejus libri, in minori verò, quod Logica sit edita ab eo; in secundo verò ambiguum est ly hoc videt utrum illud proferens intendat significari illud à vidente videri, vel visum videndi facultate praeditum esse.

V. Fallacia amphibologiae.

Fallacia Compositionis, est locus aptus ad decipiendum ex apparentia orta ex falso sensu compositionis, ut hic, non est in conveniens quòd sedens ambulet, sed sedens potest dormire, ergo dormiens potest ambulare, ubi consequentia falsa propter sensum compositum.

VI. Compositio nis fallaciae.

Fallacia Divisionis est locus aptus ad decipiendum ex apparentia orta ex sensu diviso eorum quae tamen uniri deberent, ut est hoc sophisma, sedens non potest stare, Petrus est sedens, ergo Petrus non potest stare, conclusio erit falsa in sensu diviso, nec in illo sensu sequitur ex praemissis.

VII. Divisionis.

Fallacia accentus est Locus aptus ad decipiendum propter varietatem accentus, hoc est propter alium & alium pronuntiandi modum, & hoc modo quinque contingere potest, vel quando alius & alius in dictione est accentus, gravis, vel acutus, unde sophisma, quisquis lepores venatur indiget canibus, sed Cajus inter epulas & convivium venatur lepores, ergo indiget canibus; ubi alius & alius accentus est in lepore & lepore, adeoq; aliam & aliam facit significationem, in majori enim significatur quarry animalia timida & aurita, in minori verò significat discurrendi suavitatem; secundo fit quando accipitur pro diversa quantitate syllabarum, unde est hoc sophisma, quidquid edis devoras, sed librum edis, ergo devoras, ubi edis in prima propositione priorem habet bre-

VIII. Fallacia accentus quinque contingere potest.